

15. Daly, H.E., Cobb, J.B. (1990), For the Common Good. London, Green Print Publishing, 95 p.

16. Hanna, S. S., Jentoft, S. (1996), Human Use of the Natural Environment: An Overview of Social and Economic Dimensions, Rights to Nature: Cultural, Economic, Political and Ecological Principles of Institutions for the Environment, Washington, D.C., Island Press, pp. 35-36.

17. Astafeva, E., Bessonov, V., Voskoboynikov, E., Turuntseva, M. and Lugovoy, O. (2003), *Analiz nekotorykh problem ekonomicheskogo rosta v rossiyskoy perekhodnoy ekonomike* [Analysis of some aspects of economic growth in Russian Emerging economy], Institut ekonomiki perekhodnogo perioda, Moscow, Russia, 255 p.

УДК 336.22:330.341.1

Крисоватий І.А.,
здобувач кафедри фінансів Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана

АНАЛІЗ ТРАКТУВАНЬ ПОНЯТТЯ “ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ” У ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ ТА ВІТЧИЗНЯНИХ ВЧЕНИХ

Krysovaty I.A.,
postgraduate of finance department of
Kiev National Economic University
named after Vadym Hetman

ANALYSIS OF INTERPRETATIONS OF THE CONCEPT “TAX REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITY” IN THE WORKS OF FOREIGN AND DOMESTIC SCIENTISTS

Постановка проблеми. Економічний і соціальний розвиток держави ґрунтується на діяльності людини, задоволенні її потреб та інтересів. Саме людські потреби є рушійною силою виникнення нових ідей і створення новітніх технологій, товарів і послуг. Оскільки людські потреби постійно зростають, у процесі розвитку суспільства науковці та практики намагаються вдосконалювати виробничі технології, що дає змогу створити нові продукти з метою вдосконалення і покращення умов праці, побуту, відпочинку та інших процесів життєдіяльності людини.

Міжнародний розподіл виробництва, глобальний перерозподіл праці, миттєвість здійснення комунікацій у контексті багатогранності культур свідчать про визначальну роль інновацій у процесах суспільного розвитку. Саме інновації чітко набувають статусу основного індикатора культурного, соціального й економічного процесу розвитку тієї чи іншої держави.

В таких умовах виникає необхідність всебічної підтримки і розвитку інноваційної діяльності на рівні підприємництва зокрема та держави загалом. Регулювання інноваційного розвитку насамперед має відбуватися на основі ринкових законів, тобто підприємницький сектор зацікавлений у розробці та втіленні інновацій з метою отримання належного рівня прибутку. Разом із тим, держава не може перебувати осторонь описаних вище процесів, оскільки її завдання полягає в покращенні соціально-економічного розвитку суспільства, здійснення якого неможливе без підтримки розвитку інновацій. І для цього вона мусить використовувати всі можливі адміністративні й економічні методи, в тому числі найбільш дієві серед економічних – фінансові та податкові.

Зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, в сучасних умовах держава повинна надавати перевагу непрямим методам стимулювання інноваційних процесів, зокрема через

розширення механізмів податкових стимулів в інноваційній сфері, які мають стати дієвим важелем державного регулювання. У сучасних умовах податкове регулювання є одним із найбільш універсальних механізмів сприяння інноваційного розвитку.

Актуальність подальшого дослідження інноваційних процесів та їхнього податкового регулювання зумовлена різноманітністю підходів до визначення понять «інновація», «інноваційний процес» і «податкове регулювання». Цілісного визначення поняття «податкове регулювання інноваційних процесів» у вітчизняній економічній літературі донині не розроблено. Натомість вибір методів державного регулювання інноваційних процесів залежить від тенденцій і стану соціально-економічного розвитку держави на сучасному етапі. Ефективне ж податкове регулювання інноваційних процесів неможливе без належного теоретичного обґрунтування його суті та значення у нинішній період. Саме цим зумовлена актуальність науково-теоретичного пошуку в зазначеній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на вищеподане, окреслена проблематика як із теорії так і практики є доволі важливою і актуальною. Саме тому науковому пошуку у сфері податкового регулювання інноваційного розвитку держави присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних учених. Серед них: Л. Антонюк, А. Поручник, В. Савчук, О. Василик, В. Бусел, В. Гланц, О. Грицай, Т. Єфименко, Р. Жарко, Н. Заяц, Ю. Іванов, А. Крисоватий, О. Десятнюк, М. Крупка, Й. Шумпетер.

Проте залишаються не висвітлені сучасні проблеми теоретичного та методологічного характеру, пов'язаних із виявленням принципів і чинників податкового регулювання інноваційної діяльності. Ці питання потребують поглибленого опрацювання на теоретико-методологічному рівні.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та систематизація наукових підходів до визначення поняття податкове регулювання інноваційної діяльності. За метою дослідження не передбачається примноження наукових знань у частині понятійного апарату інноваційної діяльності, проте для вивчення теоретичних основ податкового регулювання інноваційних процесів необхідно розглянути сучасні підходи до розуміння понять «інновація» та «інноваційний процес».

Виклад основного матеріалу дослідження. Вперше поняття «інноваційний процес», «нові комбінації» та «нововведення» застосував Й. Шумпетер: «Інновація – це нова комбінація. Інновація в економіці, будь-яке нововведення в мистецтві, науці, життєвій практиці – головним чином полягає в рекомбінації концептуальних фізичних матеріалів, які існували на ринку» [12].

В сучасній науковій літературі поширені два підходи до трактування цього терміна: продуктивний і процесний. Відповідно до першого інновацією вважають «продукт» як результат інноваційного процесу у вигляді нової техніки (продукції), технології, нового методу, що впроваджується на ринку. Згідно з процесним підходом інновацію окреслюють як «процес», який є динамічним і охоплює дослідження, проектування, розроблення, організацію виробництва, комерціалізацію і поширення нових виробів, технологій, принципів замість існуючих.

На думку українських науковців Л. Антонюк, А. Поручника та В. Савчука, залежно від об'єкта і предмета дослідження інновації можна розглядати [1]:

- як зміни (Й. Шумпетер, Ю. Яковець та ін.);
- як процес (Д. Тідд, Д. Бессант, К. Павітт, Б. Твісс, Б. Санто, І. Школа, І. Будникевич, О. Лапко, Д. Черваньов, Л. Нейкова та ін.);
- як результат (Х. Рігс, В. Хіппель, Р. Фатхутдінов, С. Покропивний).

Крім того, можна виокремити також таких два підходи до визначення інновацій, як вузький і широкий. За першим інновація ототожнюється з новою технікою, технологією, промисловим виробництвом (Б. Твісс, Б. Санто, Ю. Яковець, В. Хіппель, Х. Рігс та ін.). У широкому розумінні інновації розглядаються як прибуткове використання ідей, винаходів у вигляді нових продуктів, послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного характеру (М. Портер, П. Друкер, Д. Тідд, Д. Бессант, К. Павітт, Ю. Морозов та ін.).

На думку М. Крупки, інновація, як і інформація, єдино визначення не має, а предметно визначене тлумачення інновацій залежить від методу конкретної науки, мети дослідження або від життєвих уявлень кожного зокрема» [11, с. 20].

Дослідження інновацій у галузі економіки, дає підстави вважати, що їхню суть логічно розглядати з точки зору процесу та результату. Звужуючи сферу дослідження до податкового регулювання інноваційних процесів, на перший погляд, логічним є трактування інновацій як процесу, оскільки регулювати доцільно не продукт, а процес його створення з метою мінімізації перепон на цьому шляху. Аналіз наукової літератури також вказує на те, що для характеристики процесу створення інновацій слід застосовувати поняття «інноваційний процес».

Характеризуючи термін інноваційний процес, також необхідно вказати на різноманітність підходів до його трактування. Визначення цього терміну в сучасній літературі відрізняються окремими елементами, однак результати їхнього аналізу свідчать про наявність відповідних стадій інноваційного процесу: виникнення ідеї; здійснення наукових розробок щодо її втілення; практична реалізація у вигляді створення нового продукту, наукової розробки, послуги, технології тощо; поширення інновації. Проте окремі науковці залежно від мети дослідження акцентують увагу на тих чи інших характеристиках інноваційного процесу.

О. Грицай, проаналізувавши різні підходи до тлумачення поняття інноваційний процес, виокремила такі його особливі ознаки [6, с. 133]:

- інноваційний процес – це цілеспрямований ланцюг подій щодо ініціації інновацій, їхньої розробки, реалізації на ринку та подальшої дифузії;

- результатом інноваційного процесу можуть бути придатні до реалізації інноваційний продукт; наукова розробка, послуга, технологія, організаційно управлінська інновація, маркетинг та ін.;

- інноваційний процес не завершується появою на ринку інновації, а продовжує розвиватись і поширюватись у ході практичного використання;

- інноваційний процес на кожному з етапів його реалізації супроводжується комерціалізацією відносин між розробником, замовником, виконавцем, споживачем та іншими суб'єктами;

- підприємство від реалізації інноваційного процесу одержує ефект (економічний чи соціальний);

- інноваційний процес супроводжується витратами ресурсів, праці, коштів і часу.

Перелічені вище особливості інноваційного процесу необхідно враховувати при застосуванні методів податкового регулювання. Насамперед таке регулювання має охоплювати всі стадії інноваційного процесу, починаючи від виникнення ідеї та завершуючи впливом на споживання інноваційних продуктів. Не можна обмежувати сферу регулювання інноваційного процесу, навіть якщо його результатом є лише продукт або послуга. Як було зазначено, результатом інноваційного процесу може бути й наукова розробка, технологія, організаційно-управлінська інновація, навіть якщо при її впровадженні буде виготовлено відомий продукт. Податкове регулювання інноваційних процесів має враховувати очікуваний ефект, який може мати економічний чи соціальний характер. Проте необхідно розрізняти такі ефекти для держави і для суб'єктів господарювання - учасників інноваційного процесу. Так, держава зацікавлена в отриманні як соціального, так і економічного ефектів. Останній для держави виявляється у зростанні ВВП, підвищенні конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках, розширенні бази оподаткування тощо. Відповідно для суб'єктів господарювання економічний ефект передбачає насамперед можливість забезпечення прибутковості підприємства, яке задіяне в інноваційному процесі. Саме через цілеспрямований вплив на формування прибутку інноваційних підприємств можна найбільшою мірою впливати на інноваційну активність у державі.

Зважаючи на те, що інноваційний процес супроводжується витратами ресурсів, праці, коштів і часу, вплив на ці складові також необхідно враховувати у ході регулювання інноваційної діяльності з метою вибору методу регулювання.

Податкове регулювання належить до непрямих економічних фінансових методів державного регулювання економіки. Механізм застосування податкових інструментів функціонує через вплив на формування фінансового результату діяльності учасників інноваційних процесів.

Розглянемо детально теоретичну сутність поняття «податкове регулювання» з метою подальшого обґрунтування дефініції «податкове регулювання інноваційної діяльності».

Вихідною теоретичною категорією для характеристики податкового регулювання є податки. Відповідно до соціально-економічної природи та функцій податки наділені потужними регулюючими властивостями. На думку вітчизняних науковців, податки виконують дві основні функції – фіскальну та розподільчо-регулюючу [10, с. 26-31]. Саме завдяки реалізації останньої за допомогою зміни елементів податку держава може регулювати пропорції вартісного розподілу ВВП і впливати на соціально-економічні процеси в державі.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «регулювання» характеризується як «...за значенням регулювати». Відповідно це дієслово має два таких означення: [3, с. 1207]:

«...впорядковувати що-небудь, керувати чимось, підпорядковувати його відповідним правилам, певній системі»;

«...домагатися нормальної роботи машини, установки, механізму і т. ін., забезпечуючи злагоджену взаємодію складових частин, деталей».

Для характеристики регулювання економічної сфери слід застосовувати перше визначення, на якому й базується трактування податкового регулювання.

Податковим регулюванням у цьому джерелі називають заходи непрямого впливу на економіку та соціальні процеси через зміну податків, податкових пільг, відрахувань до бюджету та ін. Із цим визначенням можна погодитись лише частково. Податкове регулювання здійснюється через заходи непрямого впливу, які спрямовані на економічні та соціальні процеси. Такий непрямий вплив здійснюється здебільшого через вплив на прибутковість суб'єктів господарювання, доходи та споживання громадян. І саме в цьому разі відбувається поєднання регулюючої функції податків із фіскальною. У другій частині визначення йдеться про інструментарій податкового регулювання, який, висвітлено хаотично і неповно. Насамперед незрозуміло, що називають зміною податків. Якщо це стосується їхнього переліку, то податкові пільги і відрахування до бюджету неповною мірою характеризують регулюючі елементи податку, якщо елементів податку, що є логічним, то незрозуміло, для чого окремо виділяти податкові пільги.

В іншому довідковому джерелі – «Глосарії бюджетних термінів» – податкове регулювання визначено як сукупність заходів непрямого впливу держави на розвиток виробництва шляхом зміни норми вилучення до бюджету за рахунок зниження або підвищення загального рівня оподаткування: ставки індивідуального прибуткового податку, податку на прибуток підприємств і непрямих податків [5]. Вплив податкового регулювання здійснюється не тільки на виробництво. За допомогою податків можна регулювати сферу послуг та інші напрямки соціально-економічного розвитку держави. Податкове регулювання діє не тільки через зміну норми вилучення до бюджету. Елементом податкового регулювання може бути також зміна терміну сплати податку у вигляді відтермінування й розтермінування податкових зобов'язань, що не передбачає зміни обсягу сплати податку. Обмеженим у цьому визначенні є й інструментарій податкового регулювання, який зводиться до ставок податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток підприємств і непрямих податків. За такого розуміння упускаються інші елементи податку (податкові пільги, визначення платників податків, об'єктів оподаткування тощо) та не беруться до уваги окремі податки, які можна зарахувати до прямих.

Визначення податкового регулювання містяться також й у фаховій науковій літературі. Так, О. Василик вважає, що податкове регулювання має двоїсту природу. З одного боку, це специфічна форма суспільних відносин, що виникають між платниками податків і державою в процесі перерозподілу національного доходу, а з іншого – метод непрямого впливу держави на економіку, політику, соціальну сферу засобами податкового законодавства, податкового планування, податкової системи [2]. В цьому підході дещо хаотично визначено інструментарій податкового регулювання.

В. Гланц розглядає податкове регулювання як один із найбільш мобільних елементів податкового менеджменту, основу якого становить система економічних заходів оперативного втручання в процес виконання податкових зобов'язань. Це передбачає цілеспрямовану діяльність суб'єктів податкового менеджменту щодо впливу на економіку, її окремі сфери, галузі та сегменти, а також на соціальну сферу з використанням податкових методів та інструментів [4]. Підхід до характеристики податкового регулювання з точки зору податкового менеджменту заслуговує на увагу. Проте регулювання здійснюється лише

заходами оперативного втручання, оскільки держава може регулювати соціально-економічний розвиток суспільства й у процесі реалізації стратегії податкової політики у довготерміновому періоді.

Як зазначає Т. Єфименко, податкове регулювання за допомогою властивих йому методів і важелів дає змогу досягти більш ефективного використання матеріальних і фінансових ресурсів, інтенсифікувати інвестиційну та підприємницьку активність, узгодити інтереси різних суб'єктів господарювання, прошарків населення, центральних і регіональних рівнів державного управління [7].

Н. Жарко, Н. Заєць та І. Фокіна розглядають податкове регулювання з точок зору податкової системи та податкового механізму. Так, Н. Жарко зазначає, що податкове регулювання – це комплекс дій державних органів, спрямованих на зміну параметрів податкової системи та податкового механізму з метою досягнення певних соціальних й економічних цілей [8]. У цьому визначенні вказується на спрямування дій органів державної влади на податкову систему і податковий механізм. Однак вплив має бути спрямований насамперед на суб'єктів господарювання за допомогою податкової системи. У визначенні Н. Заєця фігурує поняття «оперативне втручання у хід виконання податкових зобов'язань» [9]. Протилежне розуміння податкового регулювання наводить І. Фокіна, яка зауважує, що податкове регулювання економіки як основний елемент податкового механізму є основою довготермінових стратегічних цілей держави, спрямованих на забезпечення економічної стабільності та стимулювання економічного зростання.

Визначення Ю. Іванова окреслює податкове регулювання як свідомий, активний і цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів. Вказане визначення найбільш вдало описує процес податкового регулювання, оскільки в ньому акцентовано увагу на головних його параметрах і водночас воно позбавлене зайвих, неістотних характеристик окремих складових досліджуваного процесу. Саме таке розуміння податкового регулювання доцільно взяти за основу поняття «податкове регулювання інноваційних процесів».

Висновки та подальші дослідження. Проаналізувавши наведені визначення, варто зробити висновок, що податкове регулювання відповідно до філософського розуміння понять є процесом, який відбувається в результаті наявності у категорії «податок» регулюючої функції як явища. У понятті «податкове регулювання» має бути відображено такі складові: суб'єкт, який здійснює регулювання; інструментарій, за допомогою якого здійснюється регулювання; об'єкт, на який спрямовується регулювання; результат, якого слід досягти у процесі здійснення податкового регулювання. Суб'єктом податкового регулювання може бути лише держава в особі органів законодавчої та виконавчої влади, оскільки податок є винятково атрибутом держави. Інструментарій податкового регулювання пов'язаний із самим податком і його елементами. Проте важливо зазначити, що податкове регулювання не є лише статичним процесом щодо встановлення податків. Це динамічна діяльність держави, яка передбачає як встановлення, так і зміну податків, їхніх елементів відповідно до тієї соціально-економічної ситуації, що склалась у державі. Такі зміни мають забезпечити вирішення як тактичних, так і стратегічних завдань держави. Відповідно інструментарієм податкового регулювання вважають засоби та інструменти податкової політики, оскільки остання є процесом встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави [10, с. 80]. Як зазначалось, податкове регулювання здебільшого здійснюється через вплив на прибутковість підприємств, доходи громадян і на процес споживання, тобто воно пов'язане з економічними основами діяльності юридичних і фізичних осіб. Суб'єктами податкового регулювання загалом є учасники економічних відносин – юридичні та фізичні особи.

Мета податкового регулювання може бути різною. Воно може бути спрямоване на підвищення ділової активності, збільшення припливу інвестицій, зниження інфляції, збільшення або зменшення обсягів споживання тощо. Загалом вище перелічене можна охарактеризувати як соціально-економічний результат. Саме досягнення таких результатів передбачає держава у процесі здійснення податкового регулювання, а останні можуть виражатися як у збільшенні, так і в зменшенні певних показників.

При формулюванні визначення «податкове регулювання інноваційних процесів» необхідно брати до уваги обґрунтовані вище тлумачення понять «інновація», «інноваційний процес» і «податкове регулювання». Це визначення має містити ті самі складові, що й поняття «податкове регулювання»: суб'єкт, інструментарій, об'єкт і результат. Отже, пропонується таке трактування досліджуваного поняття. Податкове регулювання інноваційних процесів – це свідомий, активний і цілеспрямований вплив держави на учасників усіх стадій створення інновацій за допомогою використання інструментів податкової політики з метою активізації ініціації інновацій, їхньої розробки, реалізації на ринку, подальшої дифузії та споживання.

Література

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Василик О.Д. Податкова система України : навч. посіб. / О. Д. Василик. – К. : ВАТ «Поліграфкнига», 2004. – 478 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпінь ; ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Гланц В. Н. Інструментарій податкового регулювання: теоретичні та практичні аспекти / В. Н. Гланц // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2011. – Вип. 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_33/index.html
5. Глоссарий бюджетных терминов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.budgetrf.ru>. – 01.11.2011. – Назва з екрану.
6. Грицай О.І. Економічна сутність терміну «інноваційний процес» / О.І. Грицай // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2010. – № 3 (11). – С. 126-136.
7. Єфименко Т.І. Податкове регулювання економічного розвитку / Т.І. Єфименко : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. – К., 2003. – 37 с.
8. Жарко Р.П. Теоретико-методичні засади удосконалення податкового регулювання підприємницької діяльності [Текст] / Р.П. Жарко : автореф. дис. ... канд. екон. наук. – К., 2006. – 24 с.
9. Заяц Н.Е. Теория налогов [Текст] : учебник / Н.Е. Заяц. – Мн. : БГЭУ, 2002. – 220 с.
10. Иванов Ю. Б. Податкова система : [підручник] / Ю.Б. Иванов, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.
11. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М.І. Крупка. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 606 с.
12. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й.Шумпетер. – М.: Прогрес, 1992. – 460 с.

References

1. Antoniuk, L.L., Poruchnyk, A.M., Savchuk, V.S. (2003), *Innovatsii: teoriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii* [Innovations: theory, mechanism of development and commercialization], monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, 394 p.
2. Vasylyk, O.D. (2004), *Podatkova systema Ukrainy* [The tax system of Ukraine], tutorial, VAT «Polihrafknyha», Kyiv, Ukraine, 478 p.
3. Busel, V.T. (2005), *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukraiskoi movy* [Great Dictionary of the Ukrainian language], Irpin, Kyiv, Ukraine, 1728 p.
4. Hlants, V.N. (2011), "Tool of the tax adjusting: theoretical and practical aspects", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, no. 33, available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_33/index.html
5. Glossary of budgetary terms, available at: <http://www.budgetrf.ru>.
6. Hrytsai, O.I. (2010), "The economic essence of the term "innovation process", *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, no. 3 (11), pp. 126-136.
7. Yefymenko, T.I. (2003), "Tax regulation of an economical development", Thesis abstract for Dr. Sc. (Economic), 08.02.03, Institute of Economic Forecasting of a National Academy of sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
8. Zharko, R.P. (2006), "The theoretical and methodological bases of tax regulation

improvement for business activity”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Economic), 08.06.01, National University of Food Technology of the Ministry of Science and Education of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

9. Zayats, N.E. (2002), *Teoriya nalogov* [The theory of tax], textbook, BGEU, Minsk, Belorussia, 220 p.

10. Ivanov, Yu. B., Krysovatyi, A.I., Desiatniuk, O.M. (2006), *Podatkova systema*, [Tax system], textbook, Atika, Kyiv, Ukraine, 920 p.

11. Krupka, M.I. (2001), *Finansovo-kredytnyi mekhanizm innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [The financial and credit mechanism innovation development of economy of Ukraine], Vyd. tsentr LNU im. Ivana Franka, Lviv, Ukraine, 606 p.

12. Shumpeter, Y. (1992), *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [Theory of economic development], Progres, Moscow, Russia, 460 p.

УДК 338.43:636

Кіц М. В.,
аспірант кафедри фінансів і кредиту¹
Львівський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Kits M.V.,
graduate student of the department of finance and credit
Lviv National Agrarian University

THEORETICAL SUBSTANTIATION OF STATE SUPPORT FOR AGRICULTURE

Постановка проблеми. Сьогодні Україна належить до країн із найнижчим рівнем державної підтримки умов відтворення у сільському господарстві з розрахунку на один гектар ріллі. Як наслідок, господарства переходять на моновиробництво окупної, експортоорієнтованої продукції. Через це руйнуються сівозміни і деградують ґрунти. Значна частина працездатного населення витісняється з сільськогосподарських підприємств в особисті селянські господарства. Посилюється безробіття та міграційні процеси. Руйнуються традиційні життєві устої та цінності, безробіття і бідність стають спадковими, спостерігається масовий відплив молодих кадрів за кордон. Тому місією агропродовольчого комплексу України проголошується – забезпечити продовольчу безпеку держави, вивести Україну в число найбільш розвинутих в аграрному відношенні країн світу та створити економічну базу для підвищення добробуту сільських жителів і розвитку сільських територій.

Умови сьогодення вимагають формування дієвих механізмів створення сприятливих умов для ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств. Лише сільськогосподарське виробництво здатне забезпечити функціонування сільських територій, розв'язати соціальні проблеми села, створити умови високоефективному та конкурентоспроможному як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку аграрного сектору економіки, що має велике значення не лише для аграрної сфери, а й для усієї країни. Саме тому одним з основних завдань держави повинно стати запровадження і здійснення раціональної державної бюджетної підтримки, оскільки сільське господарство є важливою і специфічною галуззю усього господарського комплексу.

¹ Науковий керівник – Онисько С.М. – к. е. н., професор.